

Is het glas halfvol of halfleeg .

De huidige status van het vrouwenwielrennen

Het vrouwenwielrennen zit mondiaal in de lift, zoveel is zeker. Maar nog steeds is het verschil met de mannen schrijnend, zoveel is al even zeker. Enerzijds is er meer en meer vrouwenkoers. Op het terrein zelf, in de vorm van koersen, maar ook in de media, in de mindset van de journalistiek, in de interesse van het grote publiek. Anderzijds is er nog steeds een gigantische, historisch gegroeide achterstand op de mannelijke collega's. Gaat het snel vooruit, of gaat het niet snel genoeg? Moeten we ons verblijden over de steile opgang die de sport maakt, of moeten we ons boos maken over de enorme ongelijkheid? Is het glas nu halfvol of is het halfleeg?

AUTEUR: MARKO HEIJL

Anna van der Breggen compleeteert een unieke *double-double*: na de Strade Bianche, de Ronde van Vlaanderen en de Waalse Pijl wint ze op 22 april Luik-Bastenaken-Luik.

Wedstrijden

 Er zijn steeds meer koersdames en er is steeds meer dameskoers.

Waarbij bij dat laatste de grootste doorbraak lijkt te liggen bij gerenommeerde klassieke koersen die, na een eeuw lang exclusief een mannenbastion te zijn geweest, nu ook een versie hebben voor koersende vrouwen. De Waalse Pijl kreeg al in 1998 een vrouwenversie, daarna volgden onder andere de Amstel Gold Race (2001, weliswaar niet van 2004 tot en met 2016), de Ronde van Vlaanderen (2004), de Omloop Het Nieuwsblad (2006), de Strade Bianche (2015) en Luik-Bastenaken-Luik (2017). Ook de Tour de France, 's werelds grootste koersplatform in de bakermat van de wielersport, deed een toegift. Sinds 2014 is er jaarlijks een formule voor vrouwen, gaande van een koninklijke sprint op de Champs-Élysées tot een klimtijdrit op de Izoard. De Vuelta (La Vuelta) volgde, de Giro had met de Giro Rosa (tot 2013 de Giro Donne) al een vrouwenversie in juli. Ook dat is winst voor het vrouwenwielrennen. Of is het eigenlijk niet meer dan gewoon 'logisch'? Logisch dat traditionele 'mannenkoersen' er eindelijk in slagen de voor de wielersport schijnbaar zo moeilijke stap naar de 21^e eeuw te zetten en ook vrouwen toelaten. Het parcours ligt er toch, de organisatie staat op poten, de camera's staan opgesteld, het publiek is op post en voor zowat dezelfde prijs kun je ze twee koersen aanbieden. Het lijkt inderdaad allemaal erg logisch. Maar toch is het dat blijkbaar niet ...

 Zo zijn er nog steeds heel wat wielervedstrijden die, in tegenstelling tot hun collega-organisatoren in pakweg tennis, golf of atletiek, géén vrouwenversie hebben. Milaan-Sanremo had een tijdje een versie voor vrouwen, maar die is in 2004 alweer verdwenen. Een nog groter monument dan de *Primavera*, Parijs-Roubaix, heeft zelfs nog geen poging ondernomen. Het lijkt alvast veel simpeler om twee pelotons met een respectabel tijdsverschil op de rails te zetten richting de wielerpiste van Roubaix, dan ze door elkaar te laten rijden op de zakdoek genaamd Amstel Gold Race of door de Vlaamse Ardennen voor de Ronde. Naast 'doenbaar' zou het vooral ook symbolisch een grote stap vooruit zijn. De symboliek van 's werelds belangrijkste eendagskoers die de stap zet, zou groot zijn, maar voornamelijk blijven het Bos van Wallers en het Carrefour de l'Arbre terra incognita voor het vrouwenpeloton. Parijs-Roubaix is nochtans in handen van dezelfde eigenaar (ASO) als de Tour de France, die met La Course al een eerste stap zette. Of laten we dat nuanceren: een eerste *stapje*. Want een een- of tweedaags 'criterium' in plaats van een evenwaardig equivalent van de Tour, kun je net zo goed als 'symbolische doorbraak' ook als 'flauw afkooksel' of 'lapje voor het bloeden' bestempelen. Lieselot Decroix was van 2007 tot 2016 een van 's lands belangrijkste rensters en zit tegenwoordig als analiste bij de liveverslaggeving van de vrouwenkoersen. "ASO vindt vrouwenwielrennen duidelijk geen prioriteit", zegt ze. "Eén dag La Course in plaats van drie weken Tour de France, geen Parijs-Roubaix, geen live-uitzending van Luik-Bastenaken-Luik en de Waalse Pijl ... Wie trekt er aan de oren van ASO?"

Laten we eens een mooie parallel trekken met andere sporten. Wat hadden de media een pret toen in 2014 's werelds bekendste en meest gereputeerde golfclub, de Royal & Ancient Golf Club St. Andrews, na 260 jaar bakzeil haalde en zich openstelde voor vrouwen. Dat was lachen zeg, het leek daar Afghanistan of Koeweit wel bij die oerconservatieve Schotse golfextremisten! Het was alsof dat andere Britse sportinstituut genaamd Wimbledon zou hebben gezegd: "Nou, vooruit dan maar, vrouwen mogen ook komen meespelen op ons heilige gras!" Maar goed: op de heilige grassprietten van St. Andrews en Wimbledon mogen vrouwen ondertussen

dus wél meedoen. Op de heilige kasseien van Parijs-Roubaix worden ze nog steeds ge-weerd als waren ze lepralijders. Dat niemand daar wat van zegt! Ja zeg, wat zou Straats-burg daar eigenlijk van zeggen ...?

De media

De kip of het ei? Is het nu omdat er meer 'belangrijke' vrouwenkoersen zijn dat de pers positiever wordt, of is het omdat vrouwenwielrennen in de media salonfähig is geworden dat steeds meer wed-strijdorganisatoren initiatief nemen ook het vrouwenpeloton uit te nodigen? Er lijkt bij de journalistiek in ieder geval een positieve ken-tering wat de houding ten aanzien van wielrennende vrouwen betreft. Waar de wiel-erjournalisten vroeger bij de verslaggeving van de wegrit op de Olympische Spelen negentig procent van het vrouwenpeloton niet (her)kenden, zijn tegenwoordig steeds meer ge-vestigde wieljournalisten bekend met en positief over het vrouwenpeloton. Karl Van-nieuwkerke is een van hen. Op de vraag wie dé wielrenner van het voorjaar was, kwam hij met een verrassend antwoord: Anna van der Breggen. Dat was voor een journalist gepokt en gemazeld in het mannenpeloton een statement. Ook collega Ruben Van Gucht, die voor Sporza regelmatig de verslaggeving doet van de vrouwenkoersen, is duidelijk 'mee'. En bij uitbreiding ziet hij diezelfde evo-lutie bij zijn collega-journalisten. Van Gucht: "Dat merk je ook wanneer er over vrouwen-wielrennen gesproken wordt. Dat is al lang geen aanhangsel meer. Dat wordt als vol-waardig bekeken. Het feit dat vanaf dit jaar bij Sporza gekozen is voor een volwaardig com-mentatorenduo dat op deze wedstrijden in-gezet wordt, zegt veel. Je merkt het ook soms

"HET FEIT DAT VANAF DIT JAAR BIJ SPORZA GEKOZEN IS VOOR EEN VOLWAARDIG COMMENTATORENDUO OP DE VROUWENWEDSTRIJDEN, ZEGT VEEL"

Ruben Van Gucht

aan kleine dingen. Voor de mannenwedstrij-den werd of wordt door sporza.be steeds een sterrenensemble samengesteld. Dat gebeur-de nu ook voor de Ronde van Vlaanderen voor vrouwen. Ook via het Instagram-, Twit-teraccount etc. van sporza.be wordt er steeds meer aandacht besteed aan extraatjes binnen het vrouwenwielrennen." Is dat omdat het van bovenaf wordt gestuurd, 'van moeten'? Van Gucht: "Als 'van moeten' wordt het zeker niet bekeken. Die tijd is lang voorbij. En ik denk dat er in de toekomst, daar waar het kan, nog meer op zal ingezet worden."

Maar anderzijds slijten oude ge-woonten traag. Of oude cultuur. De oude garde onder de wiel-erjournalisten is opgevoed met een duidelijke plaats voor vrouwen binnen de wielersport: in de keuken, zodat het eten op tafel stond wanneer manlieft thuiskwam. Het archetype van wielervrouwen Claudine Merckx en Nini Van Looy maakt onlosmakelijk deel uit van het rijke Vlaamse wielerspatrimonium. Maar dat is ook de plaats waar dit archetype thuis-hoort: in vergeelde kranten en het wielermu-seum. De generatie die dat plaatje, als ware

het deel van het evangelie van de wiel-ersport, verkondigde, is nog niet helemaal op pensioen, waardoor dit archaïsche gedach-tegoed nog steeds niet geheel uit de wiel-erjournalistiek is verdwenen. En waar het oude plaatje écht te veel botst met de hedendaag-se realiteit, is er nog altijd dat alternatief: je kan vrouwenwielrennen ook gewoon dood-zwijgen. Geen aandacht, geen kijkcijfers.

Kijkcijfers

Zonder enerzijds vrouwenkoersen en anderzijds media die ze brengen, zijn ze er uiteraard niet: kijk-cijfers. Dus als er evolutie zit in de twee bo-venstaande, is die er ook in de kijkcijfers?

Professor Daam Van Reeth is sporteconoom aan de KU Leuven en de nationale kijkcijfer-specialist als het om wielersport gaat: "Het vrouwenwielrennen lijkt dit voorjaar een sprong voorwaarts gemaakt te hebben. Van meerdere wedstrijden werd de finale live in beeld gebracht en de Vlaamse kijkcijfers wa-ren voortreffelijk. In de aanloop naar de uit-zending van de mannenwedstrijd haalden de damesversies van Gent-Wevelgem en de Amstel Gold Race gemiddeld 412.000 en 502.000 kijkers, respectievelijk 60 en 75% van de tv-interesse in de mannenwedstrijd. Dat is bijna vergelijkbaar met de situatie in het veldrijden, waar sedert het seizoen 2015-2016 er voor zowat alle belangrijke velodritten een integrale live-uitzending van zowel de dames- als de herenwedstrijd is. De vrouwe-lijke crossers halen daarbij gemiddeld 80% van het kijkpubliek voor de mannenwedstrij-den: 450.000 à 500.000 kijkers versus 550.000 à 600.000."

Ook Ruben Van Gucht ziet die evolutie: "Vroeger had je op het vlak van vrouwen-wielrennen enkel de wereldkampioen-schappen die aan bod kwamen: WK op de weg, WK veldrijden, soms iets vanop het WK baanwielrennen. Dat is – op televisievak – de laatste jaren toch ongeloflijk veranderd.

"ÉÉN DAG LA COURSE IN PLAATS VAN DRIE WEKEN TOUR DE FRANCE, GEEN PARIJS-ROUBAIX, GEEN LIVE-UITZENDING VAN LUIK-BASTENAKEN-LUIK EN DE WAALSE PIJL ... WIE TREKT AAN DE OREN VAN ASO?"

Lieselot Decroix

Het vrouwenveldrijden wordt bijzonder veel uitgezonden, er zijn verschillende wegwedstrijden die live worden uitgezonden, andere in samenvatting. Ook in de journaals en op sporza.be wordt er aandacht aan besteed. Dus dat is toch dag en nacht verschil."

Qua kijkcijfers wijst Van Gucht richting de wedstrijdorganisaties: "Ook organisatoren hebben verantwoordelijkheid. De ideale formule is dat de vrouwenwedstrijd de dag zelf gereden wordt en de aankomst een uur of twee, drie voor die van de mannen is. Zo kan die uitzending in één blok verweven worden en trekt de vrouwenwedstrijd ook meer kijkers. Er is dus zeker nog werk aan de winkel voor rensters, teams, organisatoren en media. Maar we zijn op de goeie weg."

Ook zijn rechterhand in de commentaarcabine Lieselot Decroix benadrukt op de eerste plaats de opgaande trend: "De kijkcijfers voor de Driedaagse Brugge - De Panne, Gent-Welvelgem en de Amstel Gold Race waren rond-uit schitterend! Daar viel de finale van de vrouwen vóór de finale van de mannen, of op een andere dag, waardoor de kijkers niet moesten kiezen tussen mannen of vrouwen, maar beide wedstrijden konden zien."

Professor Van Reeth: "In sommige media concludeerden enkele zelfgenoegzame waarnemers van vooral het mannenwielrennen, duidelijk niet gehinderd door enige kennis van de zaak, dat er nu eindelijk genoeg aandacht werd gegeven aan het vrouwenwielrennen en dat deze stilaan tot volle maturiteit komt. Dat is bijzonder kort door de bocht. De positieve ontwikkelingen van dit voorjaar moeten in het juiste perspectief geplaatst worden. Wanneer de tv-uitzending van de dameswedstrijd in rechtstreekse concurrentie staat met de mannenwedstrijd, zoals tijdens de Ronde van Vlaanderen, decimeert de interesse in het dameswielrennen. Op Canvas keken gemiddeld 114.000 mensen naar de dames, terwijl Van Avermaet en co, gemiddeld op ruim 1,2 miljoen kijkers konden rekenen op Eén."

Lieselot Decroix sluit zich daarbij aan: "In de Ronde van Vlaanderen moesten de kijkers kiezen, waardoor de cijfers een pak lager

lagen. In de toekomst moeten we naar een model waar de vrouwenfinale verreden wordt net na het middaguur, voor de mannen aan hun finale beginnen."

Liesbet De Vocht reed verschillende jaren bij het toenmalige Real Madrid van het vrouwenwielrennen, Rabobank, was zesvoudig Belgisch kampioen in verschillende disciplines en is tegenwoordig als staffid verbonden aan Lotto-Soudal Ladies. De Vocht: "We moeten ook naar onszelf kijken in plaats van altijd anderen met de vinger te wijzen. We schreeuwen bijna allemaal om aandacht, maar wat is onze bijdrage naar onze partners toe? De rensters en hun ploegen doen soms ook niet genoeg om bekendheid te krijgen. Het is ook een beetje je taak om je te profileren. Nu kennen ze ons niet, en dus kijken ze niet."

Onbekend is onbemind dus. En in dit geval onbekend. En zo blijft de vicieuze cirkel bestaan: geen media betekent geen kijkers, geen kijkers betekent geen sponsors, geen sponsors betekent geen geld, geen geld betekent geen vedetten en geen topevents, geen vedetten en geen topevents betekent geen media.

Sponsors

Van kijkcijfers is het slechts een kleine vertaalslag naar exposure, en dat is wat veelal de sponsors interesseert. Voor die sponsors is het groei-aandeel vrouwenwielrennen zeker een aantrekkelijk platform, aldus professor Wim Lagae, sportmarketeer van de KU Leuven en autoriteit op het gebied van sport sponsoring: "Qua prijs-kwaliteitverhouding – zeg maar kostprijs tegenover exposure – zit dameswielrennen erg goed momenteel, is er een goede return voor de sponsor. Voor hetzelfde budget waarvoor je pakweg zesde sponsor bent bij een mannenploeg, ben je naam-sponsor van een vrouwenploeg. Dat heeft natuurlijk te maken met het feit dat de ploegen kleiner zijn, maar het is zeker ook omdat er heel wat vrouwen rondrijden voor een minimumloon of zelfs nog minder, zeg maar onkosten en materiaal. Daarnaast is er ook een maatschappelijke meerwaarde, en krijgen sponsors van het vrouwenwielrennen

een hoge sympathiefactor. Neem nu bijvoorbeeld een Wiggle, een e-commercebedrijf dat zich dankzij jarenlange sponsoring van Jolien D'hoore in Vlaanderen op een goedkope manier op de kaart heeft gezet. Nu, de prijzen gaan natuurlijk wel stijgen de volgende jaren, koken gaat meer geld kosten. Nu is het super-instapmoment!"

"NU IS HET SUPER-INSTAP-MOMENT!"

Sportmarketeer professor Wim Lagae

Goede return, hoge sympathiefactor ... Klinkt mooi, maar momenteel wordt dat niet opgepikt door sponsors en is de vraag beduidend groter dan het aanbod. Maar in dat bedje is eigenlijk de gehele wielersport ziek, mannenploegen inclusief. De totale sponsorinkomsten van de mondiale wielersport liggen zowat in dezelfde grootorde als die van één enkele voetbalclub genaamd Manchester United, het is veelzeggend. Waar blijven de grote mondiale sponsors? En in het geval van de damesploegen: waar blijven de sponsors tout court? Het verschil qua media-aandacht en kijkcijfers met de mannen vertaalt zich rechtstreeks door in nog veel lagere sponsorinkomsten, waardoor de damesploegen over zowat de gehele lijn ondergefinancierd zijn. Met uiteraard alle logische gevolgen van dien voor die ploegen.

De ploegen

Door het uitzonderlijke businessmodel van de wielersport, waar sponsors 90 tot 95% van het ploegbudget uitmaken, weerspiegelt de al dan niet aanwezigheid van sponsors zich rechtstreeks in de kwaliteit van de ploegen. Hebben de sponsors die er wel zijn, geleid tot meer en vooral betere damesploegen? Ook hier is het eerste antwoord: ja, het is beter dan pakweg tien of twintig jaar geleden. Daarnaast hebben steeds meer grote 'mannenploegen' er de laatste jaren een vrouwenafdeling bijgenomen, denk maar aan Lotto-Soudal, Sunweb, Mitchelton-Scott, Movistar, FDJ en Astana. Bij sommige van de meer geëmancipeerde wielerteams uit zich dat zelfs in gemeenschappelijke infrastructuur, gedeelde staffuncties en gezamenlijke teamstages, op hetzelfde professionele niveau als waar de WorldTourploegen bij de mannen werken dus.

Minder sponsorinkomsten voor het vrouwenwielrennen betekenen niet alleen minder ploegen en minder rensters per ploeg, maar ook minder loon per renster en uiteraard ook minder professionele ondersteuning en omkadering. Waar de mannenploegen op het hoogste niveau werken met fulltime professionals, werkt de gemiddelde vrouwenploeg met vrijwilligers en (pre)pensioneerden. Keuktafelmanagement. Lieselot Decroix: "Mischien moet ook geïnvesteerd worden in het aanbieden van opleidingen aan managers van vrouwenploegen om ze zo professioneler te laten werken." Professor Van Reeth trekt het gebrek aan professionalisme ook door naar de teamcontracten. "Uit een recente doorlichting bleek dat zelfs in 2018 nog steeds een derde van de contracten onwettelijke clausules bevat, zoals de mogelijkheid tot het verbreken van het contract in geval van zwangerschap." Liesbet De Vocht:

Zelfde dag, zelfde Waalse Pijl, zelfde eerste plaats. Winnaar Julian Alaphilippe krijgt 16.000 euro, winnares Anna van der Breggen 1,128.

"95% van de rensters kan niet antwoorden op de vraag of ze goed verzekerd zijn. Dit is nog steeds erg onprofessioneel geregeld, dit zou van de ploegen uit moeten komen."

Inkomsten

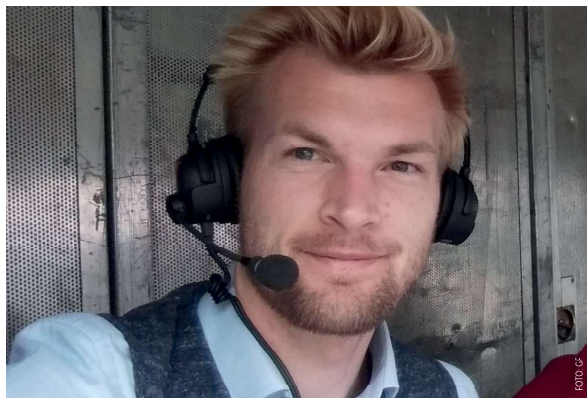

In 2013 besliste de wereldwielerbond UCI om de prijzengelden van het WK gelijk te stellen voor mannen en vrouwen. Ook in sommige koersen is dat reeds het geval, zoals in de Tour of Yorkshire, RCS (Giro d'Italia, Strade Bianche enzovoort) verdubbelde onlangs het prijzengeld voor de dameswedstrijden. Maar uiteraard blijven dat eerder symbolische daaden, daar de inkomsten in de wielersport, in tegenstelling tot bijvoorbeeld tennis of golf, afhangen van het loon. Maar ook daar zijn er interessante ontwikkelingen. Liesbet De Vocht: "Drie Belgische rensters, Lotte Kopecky, Jolien D'hoore en Ann-Sophie Duyck, krijgen een voltijds loon van Sport Vlaanderen, een aantal andere rensters krijgen een deeltijds loon. Zij hebben dus de mogelijkheid om hun beroep op een volwaardige wijze te beoefenen, in plaats van wat bijtrainen na een dag arbeid in het reguliere arbeidscircuit." Lieslot Decroix: "Het model van de cyclocross is een goed voorbeeld voor het vrouwenwielrennen. Eerst kwam het op televisie, daarna volgden de sponsors, kwamen er volwaardige lonen voor vrouwelijke crossers en werd het prijzengeld hier en daar gelijkgesteld. We moeten vooruit, maar alles moet op zijn tijd gebeuren. Ik vind persoonlijk dat het nog te vroeg is om minimumlonen op te leggen voor vrouwenploegen. Momenteel kunnen slechts een vijf- à zevental ploegen wereldwijd dat financieel aan."

In de 'normale wereld' zou volgens onderzoek het loonverschil tussen mannen en vrouwen 22% zijn. In de wielersport zal dat eerder een factor 22 zijn. Alle mooie initiatieven en evoluties ten spijt: het glazen plafond in het reguliere arbeidscircuit is en blijft een lacherij bij de genderongelijkheid in de wielersport. De helft van het damespeloton heeft geen volwaardig loon en moet dus 'gaan werken' of blijft noodgedwongen in hotel mama wonen. Professor Van Reeth: "Het handvol bestbetaalde rensters verdient hoogstens 100.000 euro per jaar, terwijl een grote groep rensters zo ongeveer gratis rondrijdt en transport- en hotelkosten zelf moet dragen."

Hoewel prijzengelden in de wielersport van secundair belang zijn in vergelijking met de verloning via de ploegen (en dus via de sponsors), zijn ze wel kenschetsend. De winnaar van de Ronde van Vlaanderen ontvangt 20.000 euro, de winnares 1.128 euro. Bij de Waalse Pijl is dat 16.000 euro tegenover 1.128 euro. In de Omloop Het Nieuwsblad strijkt de eerste man aan de streep 7.515 euro op, de eerste vrouw een schamele 379 euro... Equal Pay Day is nog een verre droom in de wielersport.

"ER IS ZEKER NOG WERK AAN DE WINKEL VOOR RENSTERS, TEAMS, ORGANISATOREN EN MEDIA. MAAR WE ZIJN OP DE GOEIE WEG"

Ruben Van Gucht

Het wielermilieu

Het archetype van de wielervrouw leeft niet alleen in de hoofden van de wielersporters, maar zeker ook bij de renners zelf. Alles moest wijken voor zijn carrière. Rensters die 's nachts opstonden voor een huilende baby, heetten simpelweg niet professioneel met hun vak bezig te zijn. Dat was de taak van de vrouw, per definitie was dat niet combineerbaar met de veeleisende wielersport. Maar dat veranderde. Het wielermilieu. Waar vroeger in het mannenpeloton fietsende vrouwen werden ontkend of weggelachen, wordt er nu door niet weinig renners mee samengewoond en waar mogelijk zelfs samen mee getraind. Wielersporters zijn nu ook vrouwen. Sofie De Vuyst en Bart De Clercq, Kelly Van den Steen en Michael Vanthourenhout, Marion Rousse en Tony Galopin, Puck Moonen en Eli Yserbyt, Nikki Harris en Matt Brammeier, Floortje MacKaij en Dylan van Baarle, Lucy Garner en Lars van der Haar, Katarzyna Niewiadoma en Taylor Phinney, Lizzie Armitstead en Philip Deignan, Elena Cecchini en Elia Viviani, Laura Trott en Jason Kenny, Pauline Ferrand-Prévot en Julien Absalon... Met hen aan tafel kan er in de mannenploegen 's avonds aan tafel niet meer laatdunkend worden gedaan over wielrennende vrouwen. Ook dat is integratie, ook dat is een stap vooruit.

Anderzijds zijn er binnen het mannenpeloton nog talloze renners en vooral staffleden (oud-renners dus) actief die hun sport een pure, exclusieve mannsport blijven vinden. Ze kennen de damesploeg niet en willen die niet kennen, hoewel die onder dezelfde naam en in hetzelfde tuitje rondrijdt. Doe simpelweg de test maar eens:

vraag de renners van WorldTourploegen met een vrouwendivisie de vrouwelijke collega's op te noemen. Het resultaat is verbijsterend.

Liesbet De Vocht illustreert met twee anekdotes: "Op een WK in Italië moesten we de ochtend voor onze wedstrijd even wachten, want de broodjes zaten nog in de oven. Het was een klein hotelletje, dus die konden niet bijhouden om broodjes te bakken. Zoals het hoorde, brachten ze eerst de broodjes naar de personen die er het langste zaten en dat waren dus de dames. De broodjes stonden nog niet op tafel, of de verzorgers van de profs kwamen onze broodjes halen voor onze mannelijke collega's. Een vergelijkbaar iets gebeurde De Vocht op het BK tijdrijden. "Als profrenster werd ik van de proparking weggestuurd door agenten, in opdracht van de

organisator. Een eerste waarschuwing, enorm geklop op de deur van de camper, was er om 11 uur de avond voor de wedstrijd, een tweede waarschuwing kwam om 6 uur 's ochtends. Er mochten absoluut géén dames op die parking staan, die moesten maar naast de kant van de weg gaan staan. Als we ons niet verplaatsten, zou dat gevolgen hebben voor mijn deenname en een boete opleveren. De organisator was een ex-beroept wielrenner. Dat was het meest denigrerende dat ik ooit heb meegemaakt, ik word er nog altijd kwaad van als ik eraan terugdenk. Maar vandaag de dag zou zoiets niet meer getolereerd worden. De dames hebben nu gelukkig meer aanzien en respect gekregen."

Beleid en management

Begin dit jaar kreeg de Koninklijke Belgische Voetbalbond van de Vrouwenraad de Auwch Award voor vrouwenvriendelijk gedrag, vanwege de grote ongelijkheid tussen de Rode Duivels en de Red Flames. Hoe zit het eigenlijk bij de collega's van de wielerbond? Wel, daar is het beter. De wielerbond maakt een punt van de gelijke behandeling van mannen en vrouwen. Daarnaast hebben "De Kopmadammen", een groep vrouwen die recreatief of in wedstrijdverband met wielrennen bezig zijn, gezorgd voor een vrouwencommissie binnen Belgian Cycling. Liesbet De Vocht: "Die vrouwencommissie bestaat niet enkel uit dames, maar is een goede mix van mensen die het vrouwenwielrennen naar een hoger niveau willen brengen. En verschillende ideeën leiden zo tot mogelijke oplossingen of verbeteringen. Er wordt aan gewerkt en ik zie progressie!"

Er ligt op bondsniveau dan ook een belangrijke verantwoordelijkheid voor de evolutie die het vrouwenwielrennen de volgende jaren moet gaan doormaken. Lieslot Decroix: "De meest cruciale zaak voor het Belgisch vrouwenwielrennen is meer jonge meisjes op de fiets krijgen. Dit is dan ook een werkpunt van Cycling Vlaanderen en Belgian Cycling. Hopelijk kan meer tv-coverage daarin helpen."

Ook op internationaal niveau evolueert het snel en richt de UCI zich steeds meer tot vrouwen. Niet vreemd in een sporttak die dol-

THE CYCLISTS' ALLIANCE

The Cyclists' Alliance is een belangenvereniging voor het vrouwenwielrennen. Als een soort officieuze vakbond wil de Alliance over de competitieve, economische en persoonlijke belangen van de UCI-wedstrijdrensters waken, de werksituatie verbeteren en zorgen voor een faire en (meer) gelijke behandeling. Ook wil TCA de aantrekkingskracht en populariteit van het vrouwenwielrennen naar een hoger niveau tillen. Meer informatie: www.cyclistsalliance.org

The Cyclists' Alliance OUR MISSION AND OBJECTIVES ABOUT US JOIN US ARTICLES FAQ

graag wil mondialiseren, midden een wereld die voor vijftig procent uit vrouwen bestaat. Liesbet De Vocht: "Bij de UCI zijn er in de winterperiode gratis cursussen voor vrouwelijke sportdirecteurs. Voor mannen zijn die cursussen betalend, en vrij duur aangezien ze enkele dagen duren en plaatsvinden op de hoofdzetel van de UCI (in Aigle, Zwitserland, ndr)."

"Dit is een mannenwereld, je past je maar aan", aldus ooit voormalig UCI-voorzitter Hein Verbruggen (zie ook pagina 19-23) tegen Sylvia Schenk, lid van het UCI-hoofdbestuur. En Verbruggen had nog geen eens ongelijk, *this is a man's world in deed*. De talloze raden en commissies van mondiale en nationale wielverbonden zijn traditioneel opgevuld met een oververtegenwoordiging aan oude mannen. Waarbij 'oud' vooral mag worden geïnterpreteerd als 'oude wielercultuur'. Maar met het gaandeweg wegvallen van steeds meer late middeleeuwen op de talrijke beleidsniveaus, verdwijnen ook steeds meer de krasse uitspraken als die van Verbruggen en vooral de cultuur die daarachter schuilt. Nu alleen nog de daad bij het woord stellen. Zo was op mondiaal beleidsniveau al regelmatig de intentie te horen om de WorldTourploegen te verplichten een vrouwenploeg te starten. Maar die intentie blijft momenteel bij woorden, geen daden. Zoals dat wel meer het probleem is als het over vrouwen(wielersport) gaat.

De publieke opinie

Waar zwetende en rochelende vrouwen op smalle zadels vroeger voor de katholieke goegemeente iets vuigs en ongepast hadden, is het tegenwoordig in dit deel van de wereld doodgewoon. Het is een gezonde hobby, zowel voor heren als voor dames. Vrouwen die die hobby (want zo begint het altijd, bij zowel mannen als vrouwen) met meer talent en vooral met meer toewijding gaan beoefenen en het profstatuut beogen (vroeger: de 'lesbo- en dikkekontenclub'): vandaag kijkt niemand er nog van op. Er is een hele weg afgelegd sinds Alfonsina Strada, die in 1924 als vrouw deelnam aan de Ronde van Italië, en in eigen land Yvonne Reynders, de viervoudige wereldkampioene. Waarschijnlijk beseft het grote publiek geeneens dat vrouwen aan heel wat koersen niet mee mogen doen. Liesbet De Vocht: "In de week voor Parijs-Roubaix kreeg ik vaak de vraag of ik ook die vrouwenwedstrijd van commentaar moest voorzien. Dat bewijst dus wel dat mensen die 'er niets van kennen' en nu via televisiecoverage met vrouwenwielrennen in contact komen, het heel normaal zouden vinden. Vroeger heerste er onder de wielertoeristen ook de gedachte dat ze 'met die vrouwen wel zouden meekunnen', terwijl men nu begint te beseffen dat dat vaak niet het geval is."

Liesbet De Vocht: "Door de positieve commentaren die de vrouwenwedstrijden de voorbij

maanden hebben gehad, zowel in de cross als op de weg, gaan andere mensen nieuwsgierig worden en ook eens een wedstrijd volgen op tv. Ik hoor vaak genoeg zeggen dat het een mooie, spannende wedstrijd was. Dat aspect, plus de goede commentaar van Ruben en Liesbet, zorgt ervoor dat het binnen enkele jaren echt wel populair gaat zijn."

"Muten (Vlaams dialectisch scheidwoord voor kalf), het is niet omdat jij in vrouwensport geïnteresseerd bent dat je het ons in de maag moet splitsen. Wijven [sic] kunnen echt niet voetballen of met een fiets rijden!" Deze fijne commentaar mocht de hierboven reeds aangehaalde Karl Vannieuwkerke via de sociale media in ontvangst nemen toen hij een lans brak voor meer vrouwenvoetbal en -wielrennen op televisie. Vannieuwkerke in zijn column in *Het Nieuwsblad*: "Ze kwam van een marginaal zonder naam. Zo'n randdebiel die onder elk bericht op een website wel zijn commentaar klaar heeft zonder ook maar enige kennis van zaken."

Helaas staat deze marginaal niet alleen ... Het #indetiJDvanroger-gedachtegoed slijt traag. Althans bij ons. De Nederlandse publieke opinie staat wat dat betreft een straallengte voor op de Belgische, een logisch gevolg van de ongekende Nederlandse weelde – en karrenvrachten wereldtitels en olympische medailles – in de vorm van Anna van der Breggen, Annemiek van Vleuten, Ellen van Dijk, Chantal Blaak en natuurlijk levend icoon en nationale volksheldin Marianne Vos. Een even succesvolle lichting als bij de noorderburen zou ongetwijfeld een boost geven aan de Vlaamse publieke opinie rond vrouwenwielrennen. Maar die rensters hebben we in Vlaanderen (voorlopig nog) niet.

Rensters

Wat is er op het niveau van de hoofdactrices dan wel? De Belgische toppers Jolien D'hoore en Lotte Kopecky bereikten weliswaar op de piste met hun wereldtitel de absolute top, maar slagen er op de weg voorsnog niet in de grootste prijzen te pakken. Bij de mannen doet Vlaanderen wel mee om die grootste prijzen. En dus volgt de chauvinistische wielerman hen liever. Toch hebben de rensters alvast één groot voordeel tegenover hun mannelijke collega's: geen erfzonde, niet dat dopingperceptieprobleem waar de mannen zo moeilijk vanaf geraken. Als de publieke opinie dan toch zo gedegouteerd is van dat onwielriekende dopingverleden, zouden ze het vrouwenwielrennen weleens snel kunnen gaan omarmen. Zoda de wereldtoppers zich aandienen, Zoals in het veldrijden,

Laten we niet flauw doen, rensters beschikken gemiddeld over minder lichamelijke kwaliteiten dan hun mannelijke collega's (zie kader). Maar dit

RENNERS VS. RENSTERS: DE (GEMIDDELDE) FYSIEKE VERSCHILLEN

Vetpercentage rensters hebben 13 tot 17%, mannen 4 tot 10%. De dames slegen dus meer ballast mee, wat vooral bij het klimmen een nadeel is.

Slagvolume hart vrouwen hebben een kleiner hart, waardoor ze per hartslag 150 ml bloed kunnen pompen, bij de mannen is dat 200 ml.

VO₂max (zuurstofopname) rensters hebben gemiddeld 4,5 liter bloed, mannen 5,5. Daarnaast hebben de mannen ook nog eens 10% meer hemoglobine, een zuurstofbindend eiwit, in hun bloed. En dus ook een hoger hartslagvolume. Alles opgeteld hebben de dames dan een lagere VO₂max dan de mannen.

Menstruatie ook bloedverlies kan de zuurstofopname beperken. Daarnaast kunnen maandstonden tot fysieke en mentale vermoeidheid leiden.

Uithoudingsvermogen groter bij de mannen dankzij het lagere vetpercentage en de hogere zuurstofopname.

Luchtweerstand dames hebben een breder bekken en borsten, wat de luchtweerstand verhoogt.

Spiermassa testosteron, het mannelijk geslachtshormoon, heeft een eiwitopbouwende en dus spieropbouwende werking. Bij inspanningstests trappen profrensters tot 5,5 watt/kg, hun mannelijke collega's 6,5.

"ZE KENNEN ONS NIET, DAAROM KIJKEN ZE NIET"

Liesbet De Vocht

hoeft zich zeker niet te vertalen in een mindere kwaliteit van koers! Wat daar echter wel een probleem is: de top bij het dameswielrennen is smaller. Te smal. Zo bestaat het dat één enkele renster, Anna van der Breggen, er dit seizoen in slaagde de zogenaamde *double-double* te realiseren en zowel de Strade Bianche en de Ronde van Vlaanderen als de Waalse Pijl en Luik-Bastenaken-Luik te winnen. Als de sterkste dan ook nog eens in de sterkste ploeg rijdt, dan weet je het wel. Letterlijk en figuurlijk. Er gaapt een gigantische kloof tussen de topploegen en de kleinere teams, in die mate dat er weinig *level playing field* is en de *competitive balance* in het gedrang komt. In mensentaal: als je tevoren ongeveer wel weet wie er gaat winnen, is het niet de moeite de televisie aan te zetten. En ook dat weegt dus mee in de kijkcijfers.

Ruben Van Gucht: "Er ligt natuurlijk ook een verantwoordelijkheid bij de rensters en ploegen zelf. Je merkt nu al dat de besten niet overal meerijden. Dat lijkt me soms nog wat vroeg. Het vrouwenwielrennen heeft nog niet de breedte van het mannenwielrennen waar heel veel figuren bekend en populair zijn. Bij de vrouwen zijn het er veel minder en als er dan ook nog enkelen hun wedstrijden kieskeurig uitpikken, dan is het soms wat aan de magere kant."

Een ander factor is *star quality*. Sportief is Van der Breggen de betere vrouwelijke versie van Sagan, extrasportief is het de *girl next door* en komt ze niet aan zijn enkels. Sport floreert bij sterren, bij goden, en die heeft de vrouwenwielersport nog niet. Waar blijft de fietsende Nafi? De grootste ster van het vrouwenpeloton is Puck Moonen, met maar liefst 283.000 volgers op Instagram en nog eens vele tienduizenden erbij op Facebook en Twitter. Maar Moonen heeft dat te danken aan haar uitstraling, aan de bijzonder professionele fotografie daarvan en aan slim en doelgericht gebruik van die twee in de social media. Wat niet zelden tot zure reacties leidt als zou haar aanwezigheid in het peloton "pure marketing" zijn of louter het resultaat van "het feit dat het een lekker wijf is". Positiever ingestelde mensen zien ook hier het halfvolle glas: Moonen creëert media-aandacht en doorbreekt de vicieuze cirkel.

Conclusie

"Louis Aragon rightfully stated that 'woman is the future of mankind'. We are inclined to agree with him by confirming that she is also the future of cycling." Aidus stond te lezen in het persdossier van ASO, de spin in het wereldwijde wielereeb, ter gelegenheid van de lancering van La Course by Le Tour de France in 2014. Mooie woorden, met daarachter ongetwijfeld stoere intenties. En vervolgens wordt de status quo, een historische achterstand, door ASO mede in stand gehouden. En dat wat het eigenlijk allemaal samen. Is het glas nu halvol of halfleeg? Enerzijds is vrouwenwielrennen een onmiskenbaar groeiaandeel, dat net zoals vrouwenvoetbal aan een steile opmars bezig is. Anderzijds blijft het een ondergeschoven kindje. De vraag stellen is ze beantwoorden. Het glas is halvol én halfleeg. ■